

16. številka.

V Ljubljani dne 16. avgusta.

II. leto 1883.

Nesreča druží vse ljudi.

Tužnim očesom smo prebirali obupna poročila o prestrašnej nesreči na otoku Ischia*, ki so nam dohajala zadnje dni iz prelepe Italije. Otok Ischia, prej nazivan zemskim rajem od domačinov in tujcev, premenil je potres v malo trenotjih v razvaline in pustinjo. Radostno je zrl prej potovalec z vrha, divno v nebo se vzpenjajoče, uže 600 let mirujoče ognjene gore Epomeo (največja gora na otoku; je ognjena in prouzročila uže mnogo potresov) doli na ta čudetni prirodni prizor, kateremu na svetu nij jednacega. Mej večno zelenimi sadunosnimi vrta razprostirale so se prijazne naselbine, neštevilni gradički in ljubke pristave, nad katerimi se je vzpenjalo sinje laško nebo, a v znožji gore Epomeo počivala je kraljica kopeljišč, čudotvorna Casamicciola, ki je vabila v svoje kopelji iz cele Italije in ostalega sveta tisoče in tisoče gostov, ki so ondu iskali z ravja, krepila in odmora.

Prebivalci na nesrečnem otoku niti slutili nijso, vlegši se k počitku, da smrt razprostira svoje mrtvaške peruti čez nje. Veličastno je solnce utonilo v morje; krasna, mila, tiha noč počivala je v napolskem zalivu, mej čigar bisere je prištevati tudi otok Ischia. Marsikteri zaljubljeni zdihljaj, marsiktera ognjena, iskrena beseda, koja se v nočnej temini lažje izgovori in čuje, nego pri svitu, odmevala je po zraku; povsodi slast tega življenja, sreča, mir in veselo upanje — kar se stresa zemlja (ob 10. uri zvečer), palače, hiše, kočje se gromovito rušijo in vbijajo svoje stanovnike, ki so semkaj prišli zdraviti bolne svoje ude v goricah vreclih. Zemljo blagoslova in veselja pokrivajo zdaj razvaline in na tisoče mrtvih, povsodi podoba nepopisljivega razdejavanja in neskončne revščine. Mest in trgov

* Ischia (izgov. Iskija) je otok in oddaljen od Napolja 2 milj v morji; šteje 26000 prebivalcev, je vulkaničen ter ima mnogo lečivih gorkih vrecljev od 25—75° gorkote. Prideljujejo izborno vino in sadje; kónj nij, nego mezgi in kozé. Glavni zaslužek imajo od toplíc.

Casamicciola, Lacco, Ameno, Forio, Panja, Socchina, Fontana, Santa Angelo i. t. d. nij več, vse je razrušeno, a prebivalci pod razvalinami ubiti.

Ako zadene ljud kaka velika nesreča, vselej prvi strah prouzroči, da se nam zdi ista še večja, nego je v resnici, in poznejša poročila zmanjšujejo prvi strah. Toda tú je baš nasprotno. Strašanska nezgoda prirodna nastala je tako uničevalno in ker je bila po noči, tako nepričakovano, da v prvem hipu še vlada nij mogla nesrečnejšem pomagati. Vsako človeško srcé presune taka nepopisna nesreča, ki pak ob jednom vzbuja v človeških prsih najlepše čute visokega izpolnjevanja dolžnosti in dejanske ljubezni do ljudij. Na ta otok, kjer je smrt pretila v tisočeri podobah, podali so se tekoj ministri, vojaki, ranocelniki, delavci in mej njimi sam — kralj pomagati, ki je na razvalinah razrušenih krajev glasno plakal.

Spominjamo se kaj živo še tužnih dnevo, ko je ogerskemu mestu Segedinu pretela povodenj s popolnim poginom ali pri groznem požaru „ringtheatra“. Tu se je pokazalo, kako blagodejno in pomirljivo vpljiva navzočnost vladarjeva na preplašeno ljudstvo. V temnej noči obupanja zabliskne žarek upanja, ki podeli bédnim novo moč, rešilnim rokam podvojeno silo. V tacih trenotjih skupnega trpljenja sklene se vez mej vladarjem in narodom še tesneje in zemsko veličanstvo pojavi se v božjem svitu vsled podpore in pomoči, katero donáša v nesreči. Solze, koje so kapale iz očí kralja Humberta na razvaline razrušene Casamicciola, pomenljivo in daleč segajoč govoré. Vzajemno sočutje in skupno delovanje ustvarite edinost mej vladarjem in narodom baš pri enacih tužnih dogodjajih. Od prestola do zadnje borne kočje prešinja vse isti čisti, človeški čut, ki je sam po sebi krasen in plodonosen v svojih nasledkih.

In tako pohaja blagoslov celo, iz nesreče. Noč nesreče na Ischiji nam je skupni čut v Italiji pokazala v najlepših činih, kajti takej bédni nasproti morajo utihniti vsi razpori strankarski in le jedna razlika je ostala, razlika mej po-

trebnimi in onimi, ki lahko pomagajo. Toda ne le na Laškem, nego po vsem civiliziranem svetu, kamor je ta prežalostna novica pot našla, povsodi ste se ljudomilnost in humanitarnost — najlepši prikazni sedanjega stoletja — kaj lepo pokazali. V boji zoper elemente združeno je vse človeštvo z raznimi pripomočki civilizacije, toda elementi so često močnejši nego človeška sila in v malo trenutkih pokončano je delo pridnih rok mnogih let in prebivalci v največjo revščino pahnjeni. Dandanes brzozjavna iskra donáša vést o kakej velikej nesreči na vse strani sveta in simpatije, katere ona vzbuja, hitro pošljejo pomoč in vsakojaka sredstva, in nij več tako ko prej, da je prišla pomoč še le takrat, ko je nesrečnejši nijso več — trebali. S zadostenjem in ponosom nas pak navdaja, da so bili presvetli naš cesar in cesarica, dalje cesarica Ana v Pragi in prestolno mesto Dunaj prvi, ki so — razven Italije pokazali pravo človekoljubje nesrečnim prebivalcem Ischije.

Res je, da 6000 mrtvih na Ischiji (3000 je izkopanih ranjenih) ne moremo obuditi k življenji, ali če pomislimo, da je baš dva dni pred nesrečo prišel 85letni kmet k škofu praviti, da pozoruje v zemlji in na vreclih čudne prikazni bližajočega se potresa, in da so več verjeli šarlatanu, znanemu profesorju Palmieriju na vesuvskem observatoriji, je ta predsodek neodpustljiv in neopravičen, da bi baš stari, sivolasi in izkušeni kmetič manj vedel, ker — nij študiral in je — fakin. Slednji je rodno svojo zemljo poznal iz lastne izkušnje, profesor pa le iz — knjige! In taka je tudi pri nas; kar rečeta doktor ali profesor, to je v očeh seveda kratkovidnežev gola resnica, to je svet evangelij in če bi bil ti isto študiral ali pak možno še česa družega, poleg vsega si pak — revež, baš zaradi tega nič ne veš, ne smeš vedeti, ker si ubog in — neveljaven! Ali pustimo to.

Dejanja človekoljubja izvirajo iz globine srca in se ne brigajo niti za politične, niti za narodne programe; óna približujejo posameznike kakor vse narode in je družijo k vzajemnemu

Zabavni del.

Iz vojnih zapiskov ruskega dostojnika
Aleks. Bobreneva I. 1849.

(Ruskaja Besieda 1858.)

(Konec.)

Dukla je neveliko gališko mestece, ki obstoji iz jedne same ulice, ter leži v znožji Tater. Od todi se začenja préhod čez goro. A kakó čudoviti préhod! Vstopite li na goro, vidite gole višine, jedno za drugo. Pustota in tišina vlada okrog. A glej, nizki oblak dotika se višine — tam je izletel orel, kroži v kolobarjih, gledaje po plenu.

Kakor težko mi je bilo v duši, ko sem se spustil v solnne Vieličke — za tolikanj svobodneje in lagljeje mi je bilo na tatranskej zemlji. Nobena cerkev se ne more primerjati s temi neizmernimi kupljami, razprostirajočimi se nad pustimi višinami. Spustim se v dolino; a evo, tú je lesena cerkev, okrog katere stoji nekoliko slovaških bajtic. Njih jezik dozdeval se mi je biti mešanica cerkveno-slovanskega s poljskim narječjem.

V dolinah, kjer je zadosti rodovitne zemlje, imajo Slovaki vsega zadosti rodovitne zemlje, imajo Slovaki vsega zadosti, a živeči v gorah, po ózkih dolinah, so nenavadno ubožni. Nosijo se čedno, brijejo si brade in spuščajo lase celó na pleča — zlasti tí, ki prebivajo v Tatrah Karpatske gore; le-te sem pri vrnitvi v Rusijo prehodil od Košic čez Krompah in Levoču in so pokrite z gostim lesejvem. Tu so prekrasni razgledi. Groza vas obide, ko vstopite v gosti karpatski les. Tá tišina, tá nepojmljiva svetost tišine — samo tiček, pregnan po vaših korakih, zapiska in odleti.

Na nekaterih višinah vidite napolo razrušene gradove, ostanke iz davnih časov.

Iz Dukle došel sem v ogersko mesto Bardiovo. Na sredi mesta stoji sivkasto zidovje cerkve, gotiške stavbe (sloga). Trg in ulice so obdane s zidanimi hišami, največ z enim nadstropjem in visokimi, ostro zakoničastimi strehami.

Skoro takó izgleda tudi Prašov na vznožji Karpatskih gorá, ki prehajajo pri Tokaju že v raván. Za Tokajem začenja se brezlesnata ravnina, pokrita z brajdo, pšenico, turšico, iz katere molé mnogoteri žolti obrazi solučnic.

Prebivalstvo céle severne Ogorske tje do Tokaja je slovansko, v južnem delu so Madjari. Ta

plemena nimajo med sabo nobene simpatije, takó da jih niti vkupno črtenje Avstrije ni zamoglo združiti v boji za neodvisnost Ogorske, in Slovaki so v večini ostali le hladnokrvni gledalci ogorske vstaje, če li niso bili nasilno vzeti med zbrano uporno madjarsko vojsko.

Večkrat se je pripetilo, da je bil moj nosač Slovak, kateri je, sodeč po njegovi ostrizeni glavi, pobegnil (desertoval) iz armade ustašev.

„Ti si bil tudi v vojski?“ vprašal sem ga.

„Bil sem,“ odgovoril je nerad. „Nasilno so me vzeli, pa sem všel.“

„Zakaj nisi ostal pri vojski?“

„A zbog česa bi moral ostati? Naj se tepó, kakor se jim poljubi. Kaj je meni za nje!“

Na potu sem često srečal take ubežnike, vračajoče se v svoje gore. Pa to je tudi lahko razumljivo. Vstajo so napravili Madjari in ko bi bili ti premagali Avstrijo, bilo bi veliko vprašanje, če bi li bilo se stanje Slovanov poboljšalo pri tamošnjih madjarskih naporih in razmerah. K Rusiji pa so imeli simpatije Madjari in Slovaki, ona bi zamogla biti vez med Slovaki in Madjari — ako bi . . . mi; té okoliščine so znane.

Vže sem govoril o simpatijah prebivalcev k Rusom. Kakšen izvor so té simpatije imele — ne vem, toda bile so takrat odkritosrčne.

delovanji na polji občnega blagra. Minoli so pač tisti časi, ko so sosedni narodi za nesrečo, ki je zadela kak narod, ostali nebržni. Da-si je sedanjost narodnostno idejo in narodni čut še le izgojila in povzdignila k svetovni sili in imenitnosti, vendar ne pozna malosrčnega omejenja posamičnih narodnostij, in vse človeštvo čuti se velike nesreči nasproti kot jedna rodovina. Povsodi, kamor je vést zašla o strašnej noči na Ischiji, vzbudila je usmiljenje in omilovanje, mi smo s takim žalem čitali strašanske novice o prestrašnej prirodnej nezgodi, kakor bi bila zadela lastno deželo. Srce ne pozna nobenih političnih mej in ne razlike mej narodnostimi. Italijani so ob priliki požara v dunajskem „ringtheatru“ nam Avstrijancem skazali svojo simpatijo, pokažimo jim hvaležnost in tujmo z njimi na brezštevilnih grobéh, ki so pretvorili cvetečo Ischijo v mirodvor.

Toda temne te prirodine sile imajo pak tudi jedno dobro stran, da vsaj za trenutek čisto človeško stališče postane veljavno, da vse oli-kane narode prešine čut skupnosti, vzajemnosti in pobratimstva. Vsa politična pitanja, vsi razpori utihnejo; glasovi ljubega miru zavejejo po širnem svetu, ki sicer v večnih bojih in razporih za najlepše lastnosti in najboljše ljudske čute otupijo. To se tudi pojavlja zdaj na razvalinah Casamicciole. Iz njih vzrašča čudno drevo, krasno in veličastno kakor nijedno drugo; drevo to, koje zatemni lavoriko, obupajoče in žejne blagodejno hladí in krepča, imenuje se: palma prave človekoljubnosti!

A. S.

Strankarski boj.

„Angelj miru“, kateri je bil v svečanostnih dnevih na Kongresnem trgu kot simbol miru na Kranjskej postavljen, je zginil in z njim tudi zlati mir — kateri je žalibog le videzno ob času bivanja našega svetlega vladarja v naši domovini — katerega lastne besede so: „Jaz hočem mir mej mojim ljudstvom v naši deželi“ — vladal. Mesto sporazumljenja mej obema, strogo si nasprotujočimi strankami polastil se jih je zopet oni razburjeni duh, kateri naši deželi nič dobrega ne obeta. Vsaka najmanjša neprijetna prikazen pri tej ali oni stranki se od nasprotnikov vporablja k škandalu po časnikih. Ni čuda toraj, da naše sicer miroljubno prebivalstvo po tujih deželah kakor roparsko ljudstvo slovi. In če vprašamo, kdo je temu vednemu, pogubonosnemu

razpору uzrok, moramo odgovoriti, da obe stranki. Ena ščuva zoper drugo in naravno je, da ta sovražni čut tudi v priprosto ljudstvo preide. Nedavno je ljubljanski župan g. Grasselli v mestnem zboru z lepimi, tolažljivimi besedami predlagal, naj se domači časnikarji naprosijo, da naj o tem sovražnem strankarskem rovanji nič ne pisarijo, ker skoz to le svojo domačijo skrunijo, a najstarejši dnevnik se menda nehče ozirati na to prošnjo, ter neprenehoma zoper nemško stranko ščuva.

Ne bomo sicer nemške stranke zagovarjali, vsaj je ona ravno tako kakor narodna tega nemira v deželi vzrok, a naj bi se vendar naša, zdaj povsod v večini zastopana stranka pomirila in si prizadevala, da pomiri razburjene duhove — in zopet mir upelje. Sedanja vlada nam je prijazna, mnogo nam je uže storila in kar še ni, upamo, da bode, ako se bodemo pa vedno le v nemško-liberalno stranko zaletavali, si bodemo sami sebi škodovali. Naj se naši slovenski zastopniki rajši na ljudski blagor ozirajo in ljudstvo jim bo hvaležno, ker mu bo pomagano. Naj se vendar enkrat ljuti strankarski boj konča, tembolj, ker si nimamo od njega nič dobrega nadejati in ker je sploh nečastno, se s sovražniki v manjšini bojevati. Nemci nam zdaj itak ne morejo nič škodovati, ker so povsod v manjšini, pač nam pa dosti morejo pomagati, ako jim prijateljsko roko podamo. Vsi narodi spadamo pod eno krono in naš cesar sam zahteva mir, toraj je naša dolžnost, da se sporazumimo. Ako bi naši zastopniki, pravi ljudski zastopniki bili, bi pomislili, da vsled tega strankarskega boja velika škoda našej deželi preti, ker je le v edinosti narodno napredovanje mogoče. Kakor smo uže omenili, je zelo nespametno, da naši časniki o tepežih itd. pisarijo in k resnici še laži pristavljajo, ker tako ves narod oskrunjajo, a smešno je pa tudi, ako se časniki, katerih nalog naj bo, le v blagor ljudstva delati, z popisovanjem tega ali onega pobalinskega kalenja nočnega miru, ali tepeža med kmečkimi fanti pečajo in to v hudo tej ali oni stranki števajo. Vprašamo: Ali sledi izobraženost ali surovost nemško-liberalne stranke iz obnašanja Maličevega ali Konscheggovega? Menda ne, ker so to v političnem življenju ničle, in če v svoji surovosti ali pijanosti kaj zakrivijo, naj se to njim samim in ne celej stranki pripisuje. Ravno tako je brez vsakega političnega pomena, ako kak kmečk fant v svojej prevzetnosti kakega gospodskega človeka lopne, ker on gotovo na to ne gleda, je li Slovenec ali Nemeč. Če bode pa „Slovenski Narod“ vedno zoper nemško stranko in nemški

listi zoper narodno ljudstvo dražili, potem znamo v kratkem dočakati, da bodo boji na dnevnem redu. Toraj skrajni čas je, da se za vso Kranjsko tako potreben mir vpelje!

F. S—b—.

K obrtniškem položaju.

Od temne mi bodočnosti zahtevamo:
Da zmerom delo, kruh dobivamo,
Da deca naša v šoli se učijo
In starčki naši lakot' ne trpijo!

Minola je sezóna! Bil je čas prevelicih težav. Brez ponehanja so tu in tam urno delali, zdravje, družbinske potrebe, vse je moralo včasih v zakotje stopiti. Delo je bilo tu, in moralo je pravočasno končano biti.

A zdaj je prišel hud čas brez dela, čas brez zaslužka. Vsaki dan opominja želodec, da hrane treba; vsaki dan čuti obrtnik, da je človek in mora imeti človeka vredno eksistenco; vsaki dan prosijo otroci kruha, a vse zaman, ker sezóna je končana in čakati ter stradati je treba do druge.

Sezónsko delo je pač največje zlo, katero mora vsak obrtnik kolikor toliko čutiti. Da, vsi obrtniki morajo nasledke sezónskega dela občutiti, če tudi ne vsi v tisti meri in ob enacem času; zunanja prikazen je sicer različna, a glavna stvar taista. Uzrok temu, da so obrtniki ob gotovih časih brez dela in zaslužka, se tam najde, kjer sploh korenina vsega socijalnega zla leži, t. j. v kapitalističnem izdelovanju raznoterih reči. To kapitalistično izdelovanje ima le en in isti namen, namreč največji dobiček ali natančneje rečeno: kapitalisti skušajo z najmanjšimi stroški za surovo blago, delo i. t. d. oderuški dobiček za svoj žep pridobiti.

Da je pa mogoče delavske moči za pičlo plačo dobivati, treba je vzdrževanje manjših obrtnikov in delavcev v vednem stisku in lahko se tem obrtniškim pijavkam posreči za najmanjšo plačo celo armado revežev, kateri so veseli, da jim ni treba gladu umreti, za delo pridobiti. Tudi se ne sme pozabiti, da se stroji zmerom bolj in bolj v delavnice in tovarne vpeljavajo, vsled tega je tudi zmerom več nepotrebnih delavnih moči.

Toda še nekaj se mora v tej zadevi omeniti, kar je tudi tehtni uzrok, da je zmerom toliko delavcev brez kruha: delo, kapitalu podvrženo, izvršuje se navadno le v nadi fabrikantovi na dobro srečo, a pripeti se mnogokrat, da se tudi tu vse ne posreči. Fabrikant misleč, da bo svoje izdelke z velicim dobičkom prodal, zagleda naenkrat mnogo konkurentov in ves trg je z blagom prenapolnjen. Vsled tega se izdelki na kupičijo in v tovarni obleže, in delavci — so

V vsakej gostilnici si zamogel videti ruskih dostojnikov, besedujočih bratovsko z Ogrí pri steklenici Tokajskega, ter ponosnih Avstrijcev v belih uniformah, debelo gledajočih na te prikazni. To je napravilo večkratke razprtije, od katerih tú eno povém. V edini krčmi Tokaja, tega umazanega mesteca, prenapolnjenege z židi, obedovalo je pri vkupnej mizi nekoliko ruskih dostojnikov, in sicer v dobri slogi s tamošnjimi Madjari. Začeli so se veseliti, in obilno tokajsko vino razvezalo je še bolj jezike.

Razgovor se je vršil v jeziku, ki ni bil poljski niti ruski, ampak nekaka mešanica obojega, katero so razumeli tudi Rusi in Madjari, ki so v večnej družbi sè Slovaki, prav dobro znali krasen slovaški jezik.

Pri tej mizi, trohico oddaljen, pak je sedel tudi avstrijski dostojnik, imel je na glavi čako in kadil cigare. Vsi ostali so sedeli za mizo brez kap, — Rusi vsled svoje šege a Madjari vsled spoštovanja do njih. Ko je tokajsko vino že razvezalo jezike, pade jim na um čapka avstrijskega vojaka, in počeli so to smatrati kot za zasmého ostale družbe. Počeli so delati glasno o tem svoje opazke — nú Avstrijec, nemara neznaoč slovanski, ni obrnil na svoje pozornosti, marveč kadil dalje svojo cigaro. To je napravilo vsega z dostojnikov.

„Milostivi gospod“, začel je nemški, pristopivši k njemu, „vi vidite, da mi vsi tú sedimo brez čak, kaj ko bi iz vljudnosti ne sneli tudi vi svojo čapko?“

Avstrijanec ni odgovoril niti besede. Ponosno je pogledal na ruskega dostojnika, obrnil se in spustil iz ust kopico dima.

V tem je vstal od mize kozaški stotnik in negovoreč niti besede, priskočil k Avstrijancu in vrgel mu raz glavo čako. Začudjeni Avstrijanec, prej nego se je spametoval, vže je letel vèn skozi vrata, vržen sè skupnimi močmi Rusov in Madjarov.

Po takem intermezzu obedovali so novi družniki dalje, kakor bi se ne bilo nič prigodilo.

Podobna naključja niso bila redka. Vže sem povedal, da so Rusi imenovali Avstrijce „zwanzigere“, a Avstrijci, da bi jim ne ostali dolžni, zvali so Ruse „najemnike“ vsled tega razloga, ker jih je Avstrija k pokorilu vstaje najela. Ti priimiki so bili često vzrok nasledkov, ki so se pogostokrat tragično končali. Takó se je zgodilo v Velikem Varadinu: ruski in avstrijski oficir pristopila sta vkupno k gostilničarju, da bi plačala obed. Ruski oficir, Karpov, dal mu je srebrni rubelj in niso mu še odšteli, ko je avstrijski oficir podal gostilničarju papirnati petak.

„Nimam toliko drobnih“, rekel je spoštljivo gostilničar Avstrijcu, „prosim, dajte mi srebrni denar, kakor ta-le gospod,“ ter je pokazal na Karpova.

„Sè srebrnimi novci plačujejo samo „najemniki“, jaz takih nimam“, rekel je ošabno Avstrijanec.

„Dovolite gospod, o kom vi govorite?“ vprašal je Karpov Avstrijca po nemški.

„Jaz govorim splošno“, rekel je porugljivo Avstrijec.

„Kakó to, splošno? To je, vi govorite o Rusih? Ne?“ popraševal je Karpov in počel prihajati iz hladnokrvnosti.

„Razjasnite si to, kakor se vam dopade“, rekel je Avstrijanec — a pác — uzvala se je grozna zaušnica.

Nastal je dvoboj — Avstrijanec je padel.

Podobnih slučajev prigodilo se je več. Ko sem odhajal iz Košic po vilagoške katastrofi, videl sem iti v mesto avstrijski batalijon z razvitimi zastavami in hrastovimi vejicami za čakami, v znamenje zmage — —! Kmaló potem pa sem se poslovil od Avstrije in njenih zmagonosnih vojsk.

zopet brez kruha. Mnogo časa zna zdaj delavec v miru glad trpeti, dokler se mu zopet v daljavi zarija odrešenja prikaže, ker delo se bode pričelo. A začetkoma gre po polževo — potem hitreje in slednjič tako brzo, da se naenkrat v breznu prekuca (kruha) ustavi. Vsakih deset let ponavlja se ta gospodarski „špektakel“ in njega nasledki so vedno pomanjkanje dela in slabo plačevanje delavskih močij!

Posiljeno postopanje — prouzročeno vsled pomanjkanja dela — teži dušo, velika otožnost in obupnost zatemni človeški um. Kje bodem jutri kruha dobil? in kdaj zopet dela dobil? Taka in enaka vprašanja stavi si obupan delavec in ne more si odgovoriti. Siromaštvo, skrbi in raznovrstne druge nadloge hromijo dušo in telo in telesni propad je le preobilokrati njih nasledek.

Mnogokrat se primeri, da obupan delavec sam svoje žalostno življenje konča, a še večkrat se pripeti, da se ta ali oni zoper moralo pregreši — postane zločinec.

Obupan človek ne pozna nobene postave in podoben je zverini, katera si z silo hrano pridobi — tak človek vse poskusi, ker nima ničesar zgubiti, temuč le pridobiti. Resnico tega pričajo nam žalostni dogodki v Beču in Pešti.

Izvirni dopisi.

Iz Borovnice 10. avgusta. V tukajšnje gozde sta se priklatila medved in volk, katera sta že več živinčet pokončala in razmesarila. Ker sem pa ravno pri pisanju, moram pa tudi našega župana nekoliko opisati. Star pregovor pravi: če dalej greš, dalej ti kažejo, ali pa: slabo je zmerom zadaj, in ravno tako je bilo pri naši zadnji občinski volitvi, kajti slabše smo dobili, kakor smo imeli, kajti če greš k županu boš videl tam za kakim prašnim zrealom kak odlok, za drugo tablo zopet družega in celo tam v sosednji vasi v njegovi šnopsariji ležijo akti. On nima nobenega tako zvanega ekshibiten-protokola, nobene zaporedne številke, tako da je prav turško uradovanje; čudno se mi zdi, kako da vender c. kr. okraj. glavarstvo more z njim orati. Če je kaki kerčmar naznanjen, de je čez prepovedani čas imel pive, ga ne more župan dosti ali nič kaznovati, ker se v njegovi krčmi največkrat čez čas popiva. Tudi ne more si pomagati, če kdo pride tožit, da mu je ta ali oni kaj popasil na polji, ker mu zatoženec precej očita, da je on tisti, kateri naj več škode sè svojo živino naredi. Lansko leto smo eno glavno pot razdelili na posamezne posestnike zaradi posipanja. Eni so jo dobro nasuli, drugi le površno, drugi zopet celo nič. In med tistim, ki jo niso nič posuli, se tudi naš župan odlikuje. Kakšne mostove imamo, kakšne ceste proti Sabočevem! Za časa njegovega župovanja jih še ni nobeden posul. Če hočeš pri županu kako pisavo dobiti, ne more ti ustreči, ako ni doma tako zvanega „kikeltajnika“, ker župan ne pozna druge čerke, razun kakega svetnika v pratiki. Tudi noče naš župan terjati za vodo, katero si smo omislili, ne za poljskega čuvaja in sploh za nič se ne briga. Mi davkoplačevalci imamo veliko trpeti po njegovi malomarnosti.

Z Notranjskega 10. avgusta 1883. — Po veselih carjevih dnevih ljudstvo ne more in ne bo pozabilo, kako so zraven stanovalcev bele nam Ljubljane tudi oni iz družih kranjskih mestic, trgov, vasi in celo posamotnih stanovališč mej seboj tekmovali, da prekosijo v proslavljanju 600 letnega spomenika eden družega; kaj to znači, nij treba razlagati, ker Kranjec je bil, je in ostane zvesto udan državljani Habsburške pre-slavnej dinastiji. Da so pa neki dobro poznani ljubljanski prvaški krogi tudi pri tej prereditelj slavnosti pokazali, da jim je kranjski deželan le orodje navadno, znači to, da so se, kakor: deželni zbor in odbor, ljubljansko mestno starešinstvo, odbor kmetijske družbe kranjske in druge

ljubljske korporacije milemu nam carju v deželnem dvorcu predstavljali, a deželske, oziroma kmetijska občinska starešinstva so kakor divjo živino po robatem in prašnem pesku mimo svitlega nam carja pognali; zakaj to? — Mar niso kmetijska občinska predstojništva v takej avtoriteti kakor zgorej omenjene korporacije ljubljanske? Mar nij častni in zakoniti poklic kmetijskih občin veliko bolj važen in obširen kakor dež. zbor in odbor i. t. d., ker imata ta dva le legislativno a kmetijske občine po svojem zakonitem delokrogu zraven te tudi eksekutivno moč i. t. d. Obesili so nam tudi — a ne vsim! — kot pajacem trikoloro na klobuke in žolto-črno limane „pangelce“ čez ramena, kar je bilo trenutku prav nepristojno, a zraven tega jasno znamenje, da nas hočejo ovi gospodje še dalje in povsod na „pangelci“ imeti. Bi ne bilo bolj pristojno, da bi se bila občinska starešinstva iz kmetov v treh skupinah: v Gorenjske, Notranjske in Dolenjske milemu nam vladarju v dež. dvorcu predstavila, ter tam tudi svoje težave in želje, katerih je preobilo, razodevale, menimo da?! — Ko so župan in obč. može na 13. julija po Ljubljani postopali, ne vedè kam bi se obrnili, jim je prav govoril Notranjski rodoljub: voditelj Vam može manjka — pravih voditeljev!

Iz Šentvida nad Ljubljano se nam naznanja, da so tam gospodje mojstri osnovali društvo rokodelskih pomočnikov. Z odlokom od 12. junija t. l. je c. kr. deželna vlada dovolila to društvo na podlagi pravil, katerih namen je: izobraževati in omikovati mlade rokodelske pomočnike, da bi bili pravi in pošteni mojstri.

Delavec imamo na Kranjskem preveč, ali dobrih, umetnih, zmernih mojstrov nam še manjka. Brihtna glava potrebuje poduka. Na pametnem poduku dandanes svet stoji. Imamo tukaj v Šentvidu in okolici čez 30 mojstrov mizarjev, mnogo kamnarjev, zidarjev, ki vsi delajo le tlako površno delo, in bi si lahko trikrat bolje dobiček prislužili, ko bi znali in zamogli umetno mojstersko delo. Mlado društvo ima torej lepo nalogo. Bog blagoslovi rokodelstvo.

Domače zadeve.

— (Častnim predsednikom veteranskega društva v Ljubljani) izvoljen je bil pri zborovanju dné 29. julija t. l. obč. spoštovani in za to društvo velezasluzeni gosp. Mihalič, dosedanji predstojnik veterancev. Dovolila se mu je tudi v očigled velicij njegovih zaslug in res požrtvovalnega truda skoz 8 let tudi precejšna remuneracija. Čestitamo!

— (Petindvajsetletnico) svojega mašnikovanja praznovali so v dan 31. julija v Št. Vidu nad Ljubljano č. gospodje duhovniki: Gorišek, Hiti, Indof, Kajdiž, Ant. Kotnik, Kerčon, P. Kalasancius Margreiter, korar Premerstein, Lovro Rožman, Šimuc, Teran, šentviški župnik Vole in Ivan Žan, dalje grof Chorinsky, kot bivši sošolec imenovanih jubilarov. Ves Št. Vid je bil v praznične obleki. Pridigoval je gosp. Kajdiž, veliko sv. mašo pa bral č. g. Premerstein. Po cerkveni slavnosti je vse jubilate fotografiral fotograf Pogorelec iz Ljubljane. Pri pojedini se je napolnilo najprve cesarju, papežu in škofu Pogačarju. Sv. oče je poslal jubilarom apostolski blagoslov. Misijonar Buh iz Amerike je bil pa na poti zadržan in nij mogel biti deležen veselega dneva. Vrhu tega je od vseh krajev prišlo obilo srčnih voščil in pozdravov.

— (Mati ubogih) v pravem pomenu besede, voščarica gospa Franciška Šupevec roj. Pavličeva, umrla je 6. t. m. v 81. letu starosti svoje. Pokojnica je bila po vsej deželi znana ljudomila dobrotnica bédnim, blaga podpornica neimovitim cerkvam in humanitarnim zavodom, posebno pa revnej učečej se mladini kranjske. Pač ga nij reveža, ki bi bil zapustil neobdarovan njeno hišo,

in stotero in stotero prelepih činov se pripoveduje o njenem dobrotnem srci, za koje gotovo uživa nebeško plačilo na onem svetu. Pogreb pokojnice je živo pričal, kako jo je čislalo ljubljansko stanovništvo; zastopane so bile vse družbinske vrste, društvo rokod. pomočnikov in katoliško društvo se zastavami. Pred hišo in na grobu so jej zapeli pevci rokod. društva žalostinke. Spomin na tako blago, vzorno ženo ostane pak neminljiv v hvaležnih srcih.

— (Patrijotične štipendije.) Deželno predsedništvo je za l. 1883. razpisanih 12 štipendij iz nabiralnega zaklada patrijotičnega gospejnega društva po 39 gold. 90 kr. podelilo dvanajsterim kranjskim invalidom. Štipendije se razdelé prihodnjo saboto, t. j. v dan rojstva Nj. Veličanstva cesarja, mej sledeče invalide; le-ti so: Franc Adam iz Petelin; Matija Režen iz Jevševca; Jarnej Jordan iz Brezja; Franc Dolenc in Franc Demšar iz Železnikov; Janez Artač iz Podpeči; Janez Kozjek iz Korena; Franc Čuk iz Hotedersišča; Janez Turn iz Zlatega polja; Franc Gerden iz Martinje vasi; Janez Zajec iz Dola in Jarnej Brandstätter iz Velike Loke.

(Prvaška surovost.) Od več strani prihajajo poročila, kako netaktno se nekateri „prvaški“ pristaši obnašajo. Tako se je prouzročila velika nevolja v zmernih krogih čez to, da se novi dnevnik „Slovenec“ po kavarnah in gostilnah krade in trga. Žalostna je ta prikazen in zelo moramo take nedostojnosti pomilovati. Čudimo se čez to ne, ker vemo, zakaj se to godi. „Slovenski Narod“ ima hudega konkurenta v dnevniku „Slovenca“, kateri ga bode tudi prav kmalo v kot postavil, ker pošteno in odkritosrčno piše. Te lastnosti „Narod“ seveda nijma. V tolažbo nam je to, da „Slovenski Narod“ sè svojim nedostojnim postopanjem sam sebi največ škoduje, a „Slovenca“ spodrinil ne bo, ker resnica zmerom zmaga. Tudi naš list so ti rogovileži po kavarnah kradli, obrekovali, a dosegli niso nič družega, kakor to, da so od nas marsikako pod nos dobili in sami sebe smešili. Tudi g. J. Alešovec, alias „D...kfliege“, naj se spominja na svoj zadnji obisk v Borovnici!

Drobtinice.

— (Ciganski shod.) V Utiki države Novi-Jork v Ameriki nameravajo cigani velik shod napraviti. Povabljeni so vsi ameriški cigani, da se zberejo okoli svoje kraljice, ki je zdaj 76 let stara ter ima svoj dvor in 60 strežnikov blizo Filadelfije,

— (Kako se more novo vino precej postarati?) Nekemu indijanskemu sužnju se je sledeča iznajdba posrečila: ko je svojega gospodarja rum pretakal, našel je, da vsled mnogega pretakanja zmerom močnejši postaja. Dalje skušnje so ga učile, da so v to svrhu najbolj praktične steklene cevi, skoz katere se mora rum v dopoludanskem solncu pretakati. V teku enega dopoludne pridobi tako pretakani rum tisto moč, kakor triletni. Taista velja tudi od vina.

— (Preiskovanje kolere.) Imenitni francoski učenjak dr. Pasteur je predložil francoskemu trgovinskemu ministerstvu predlog, vlada naj bi komisijo v Egipt za poizvedanje kolere odposlala. Francoski deželni-zdravniški svet je praktičnemu predlogu pritrđil in komisija se je tudi že določila. Udje njeni so dr. Pasteur, Roux in Thullier, dr. Strauss, profesor na pariški zdravilski fakulteti, in Nobacq, profesor živinozdravnišnice v Alfortu.

— (Kdaj je zito zrelo za žetev?) Še zmirrom je veliko kmetov, ki prepozno žanjejo, ker mislijo, da je zito še le tedaj zrelo, kedar so bilke suhe in zrnje v klasih že prav trdo. To pa ni tako. Zrno je že zrelo, da ima le moko v sebi, če je prav še mehka in mokrotna, tako da se zrno še lahko na nohtu prelomi. Le dokler je še mleko v zrnu, tako dolgo ni še zrelo; ko se je pa enkrat mleko v moko spremenilo, se sme zito že zrelo imenovati in požeti. Zrnje se potem že samo posuši in trdno postane. S pre-

pozno žetvijo imajo kmetje trojno škodo: 1.) Pride preveč dela vkup, ako žetev odlašajo; dostikrat vreme nagaja, da se snopje ne posuši in naredi se velika škoda; 2.) prezrelo zrnje se rado posipa iz klasja in gre v zgubo; 3.) tudi slama ni toliko vredna od prezrelega žita, ker je pretrda in prelesena, tedaj ni za krmo. Mlinarji in peki še pravijo, da je tudi moka od takega žita boljši, ki ni preveč prezorelo. Ovsena slama ni za nič, če se oves zgodaj ne požanje in prezori; to velja tudi o grahu in bobu, Za kmeta je tedaj na vse strani zguba, ako pusti žito predolgo stati in prezoreti. Toliko pa kmet že sam vé, da zelenega žita ne bo žel.

Po „p. L.“

Poslano.

Potovavši skozi Ljubljano oglasil sem se tudi v g. **A. Schultz-ovej** zalogi na Št. Peterskem predmestju mnogovrstnih slanenin in prekajenih reči, ter si tudi za svojo hišo nekoliko blaga naročil.

Priznati moram, da takega izvrstnega prešuta, tako fine salame, izredno dobre kranjske klobase nisem še nikjer dobil.

Priporočam toraj to zalogo vsem prijateljem slanine i. t. d. G. Schultz izvršuje vsa naročila promptno in ceno, ter daje prodajalcem primerni rabat.

Vsak, kdor v g. Schultzovej zalogi kaj naroči, je zadovoljen in posebno moram še prijazno in uljudno postrežbo v njegovi prodajalnici omeniti.

V Mariboru dne 9. avgusta 1883.

Prijatelj Schultzovih izdelkov.

Današnji številki priložen je cenik Eduard Witte-jevega novo otvorjenega «Dunajskega bazara» v Ljubljani, Mestni trg št. 14. — Zunanja naročila izvršujejo se proti poštnemu povzetju.

Tržne cene v Ljubljani

11. avgusta 1883.

Hektoliter banaške pšenice 9 gold. 15 kr., domače 7 gl. 76 kr.; ječmen 4 gl. 6 kr.; reč 4 gl. 87 kr.; ajda 4 gl. 71 kr.; proso 5 gl. 53 kr.; turšica 5 gl. 40 kr.; oves 3 gold. 25 kr.; 100 kilogramov krompirja 3 gl. 57 kr.

P. n.

Usojam se naznaniti, da sem pred nekimi tedni otvoril

gostilno
„pri južnem kolodvoru“
poprej „zum Mohren“.

Najboljše pivo, izvrstna vina, okusna in cena jedila, dobro postrežbo in čedna pa cena prenočišča zagotavljam svojim častitim gostom.

Pri gostilni je lep, zračen vrt.

Prosim toraj mnogege obiskanja moje gostilne, zahvaljevaje se za dosedanje zaupanje, katero se mi je v mojej poprejšnji gostilni pri «Maliču» izkazovalo.

S odličnim spoštovanjem

Kodrič.

Naročila sprejema g. **Gustav Treo**, trgovec na Preširnovem trgu.

Lovro Treo-tova opekarna

pod Rožnikom (Rosenbüchel), tik novega strelišča,
priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo

opek za strehe, zidanje, tlakovanje in chol-opek
po najnižjih cenah.

Naročila se sprejemajo v opekarni pri g. Gustav Treo-tu, prodajalnica z mešanim blagom, Preširnov trg, Kolodvorske ulice Rudolfove železnice št. 8, ker je tudi v ljubljanskem mestu zaloga.

Naročila se sprejemajo v zalogi Kolodvorske ulice Rudolfove železnice št. 8.

Za 5000 kupljenih strešnih opek se garantira 5 let.

Za 5000 kupljenih strešnih opek se garantira 5 let.

Bratov Koslerjev

pivo v steklenicah

priporoča

v zabojčkih po 25 do 50 steklenic

A. Mayer, Ljubljana.

Med. in kirurg.

dr. Jul. Schuster

ženski in otroški zdravnik,
porodišar,

ordinira od 9. do 10. in od 3. do 4. ure

v Köhlerjevej hiši, II. nadstropje,
tik Hradecky-jevega mostu.

Uboge brezplačno.

Gostilna „pri veteranu“

na Dunajski cesti št. 6

toči izvrstna piva, dobro vino in dobivajo se tudi dobra jedila. Vsak petek **dobri raki.**

Podpisani zagotavlja hitro in izvrstno postrežbo ter se priporoča s spoštovanjem
Jože Mauc, gostilničar.

Brez te *varstvene znamke*, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot *ponarejeno*.

Schufmarkte.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine po polnem trganju, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „**cvetu zoper trganje po dr. Maliču**“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

Gospodu pl. Trnkoczy-ju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinskej bolezni na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujsa prihajala in uže več dnij niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš **dr. Maličev protinski cvet po 50 kr.** ter si ga nemudoma naročim. In res imel je **čudovit vpeh**, da so se po kratkej rabi **oprostili mučnih bolečin**. S popolnim prepričanjem priznavam torej **dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo** in ga vsakemu bolniku v jednakej bolezni **priporočam**. Vašej blagorodnosti pa izrekam **najpristronejšo zahvalo**, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski zeliščni sirup kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prsne in pljučne bolečine; 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne oteklino. 1 steklenica 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanju človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v skatuljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6. skatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. TRNKOCZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.